

BOSNA I HERCEGOVINA
REPUBLIKA SRPSKA
VRHOVNI SUD REPUBLIKE SRPSKE
Broj: 13 0 U 005226 19 Uvp
Banjaluka, 12.05.2021. godine

Vrhovni sud Republike Srpske, u vijeću sastavljenom od sudija Smiljane Mrše, kao predsjednika vijeća, Svjetlane Knežević i Edine Čupeljić, kao članova vijeća, uz učešće Duške Mutić, kao zapisničara, u upravnom sporu po tužbi P. M. iz D., (u daljem tekstu: tužilac), protiv akta broj 02.4.3/0609-1316-4/18 od 22.11.2018. godine tuženog J. u. Zavod ..., u predmetu ostvarivanja prava na novčanu naknadu za vrijeme nezaposlenosti, odlučujući o zahtjevu tužioca za vanredno preispitivanje presude Okružnog suda u Doboju broj 13 0 U 005226 18 U od 29.01.2019. godine, u sjednici vijeća održanoj dana 12.05.2021. godine, donio je

PRESUDU

Zahtjev se odbija.

Odbija se zahtjev tužioca za nadoknadu troškova postupka.

Obrazloženje

Pobijanom presudom (stavom 1. izreke) odbijena je tužba podnesena protiv osporenog akta bliže označenog u uvodu ove presude, kojim je odbijena žalba tužioca izjavljena protiv rješenja Filijale D. broj 02.4.3/0609-1316-2/18 od 17.10.2018.godine. Tim prvostepenim rješenjem tužiocu je priznato pravo na novčanu naknadu u trajanju od jedan mjesec, počev od 01.09.2018. do 30.09.2018. godine, u iznosu od 249,30 KM, u kojem periodu ima pravo na zdravstveno, te penzijsko i invalidsko osiguranje. Stavom 2. izreke pobijane presude odbijen je zahtjev tužioca za nadoknadu troškova upravnog spora.

Odbijanje tužbe sud je obrazložio razlozima da je zakonito postupio tuženi kada je ostavio na snazi rješenje Filijale D. od 17.10.2018. godine, kojim je tužiocu priznato pravo na novčanu naknadu za vrijeme nezaposlenosti u trajanju od jedan mjesec, uz zaključak suda da se pravilnim tumačenjem odredbe člana 39. stav 1. tačka a) Zakona o posredovanju u zapošljavanju i pravima za vrijeme nezaposlenosti („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 30/10 i 102/12 - u daljem tekstu: Zakon), kakvo je dao tuženi, dođe do zaključka da tužiocu koji je uredno podnio zahtjev sa ispravama iz kojih proizilazi da on ima ukupno 12 mjeseci staža osiguranja, pripada pravo na novčanu naknadu u trajanju od mjesec dana. Sud je podržao stav tuženog da nema osnova da se tužiocu pravo na novčanu naknadu prizna u trajanju od dva mjeseca, odnosno da se na konkretan slučaj primijeni odredba člana 39. stav 1. tačka b) Zakona, jer se pravilnim tumačenjem iste odredbe dođe do zaključka da se ona odnosi na lica koja imaju ostvaren staž osiguranja u trajanju od najmanje jedne godine i jedan dan do dvije godine, u koju kategoriju ne spada tužilac.

Blagovremeno podnesenim zahtjevom za vanredno preispitivanje te presude (u daljem tekstu: zahtjev), tužilac pobija zakonitost iste zbog pogrešne primjene materijalnog prava. U zahtjevu iznosi tok cjelokupnog upravnog postupka, interpretira stav prvostepenog organa i

tuženog, te suda zaključujući su isti na „licemjieran“ način pristupili sistematskom tumačenju odredaba člana 39. stav 1. tačka a) i b) Zakona, utvrđujući da se tačka a) odnosi na lica sa stažom osiguranja u trajanju do 12 mjeseci, a tačka b) na lica sa stažom osiguranja od najmanje jedne godine i jedan dan do dvije godine. Kao prvo, ističe da je osnovno pravilo kod tumačenja pravnih normi ono da se jasne norme ne tumače u smislu iznalaženja bilo kakvog drugog značenja tih normi izuzev prostog jezičkog tumačenja, odnosno spoznavanja njihove sadržine. Kako su odredbe člana 39. stav 1. tačka a) do tačke đ) sasvim jasne, tužiocu je teško da shvati iz kog razloga su se organi uprave upuštali u traganje za intencijom zakonodavca kada je namjera istog prilikom ovakvog propisivanja bila jasna, na što je tužilac ukazao u tužbi, ali se ovim navodom sud nije bavio, nego je „slijepo“ prihvatio besmisleni tvrdnju tuženog datu u cilju prikrivanja nezakonitosti prilikom donošenja rješenja kojim se tužiocu priznaje pravo na novčanu naknadu u trajanju od samo mjesec dana, iako on ima pravo na istu u trajanju od dva mjeseca. Samo obrazloženje presude nižestepenog suda u kojem se odredba člana 39. stav 1. tačka b) Zakona koja glasi „za staž osiguranja od jedne do dvije godine“ tumači kao da je njome propisano „staž osiguranja preko jedne do dvije godine“ govori u prilog tome da postupajući sud nije vičan tumačenju prava i da mu nedostaje pravničkog znanja. Tvrdnja tuženog da se sistematskim tumačenjem ove norme dolazi do zaključka da zakonski termin „od jedne godine“ znači da lice mora imati najmanje jednu godinu i jedan dan staža osiguranja, po stavu tužioca je krajnje nebulozna, jer onda termin ne bi bio „od“ nego „preko“ ili „više od jedne godine“. Dodaje da u određenoj mjeri ima razumijevanje za organe uprave koji su samo puki izvršioci naredaba funkcionera ili sličnih „spodoba“, ali smatra da sud, kao poseban organ vlasti, mora da bude iznad „birokratske pameti“, na kojem nivou nije nižestepeni sud koji je predmet riješio na način koji je smatrao da će biti najlakši, bez upuštanja u suštinu stvari. Konačno citira odredbu člana 39. stav 1. tačka a) do đ) Zakona, zaključujući da se na njega koji ima godinu dana staža osiguranja primjenjuje tačka b), a ne tačka a) ove odredbe, što znači da ima pravo na novčanu naknadu u trajanju od dva mjeseca koje su mu uskratili organi uprave, a što je neosnovano podržao nižestepeni sud. Zbog navedenog predlaže da se zahtjev uvaži i pobijana presuda preinači na način da se tužba uvaži te ponište osporeni akt i prvostepeno rješenje, ili da se ista ukine i predmet vrati na ponovno odlučivanje nižestepenom sudu, kao i da se tuženi obaveže da mu nadoknadi troškove postupka koliko isti budu iznosili po ocjeni suda.

Tuženi u odgovoru na zahtjev navodi da je isti neosnovan, te da ostaje kod razloga datih u obrazloženju osporenog akta koje je podržao nižestepeni sud, predlažući da se zahtjev odbije.

Razmotrivši zahtjev, pobijanu presudu, odgovor na zahtjev, te ostale priloge u spisima predmeta, na osnovu odredbe člana 39. Zakona o upravnim sporovima („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 109/05 i 63/11 - u daljem tekstu: ZUS), odlučeno je kao u izreci ove presude iz sljedećih razloga:

Pravilno je pobijanom presudom odbijena tužba podnesena protiv osporenog akta tuženog od 22.11.2018. godine, uz iznošenje valjanih i argumentovanih razloga od strane nižestepenog suda koje tužilac nije doveo u sumnju navodima zahtjeva.

Iz podataka u spisu predmeta proizilazi da među strankama nisu sporna utvrđenja organa uprave koja se svode na to da je tužilac podnio zahtjev za ostvarivanje prava na novčanu naknadu nakon prestanka radnog odnosa i da je uz zahtjev dostavio dokumentaciju iz koje proizilazi da on ima ostvarenih tačno 12 mjeseci staža osiguranja, odnosno godinu dana.

Spornim se ukazalo tumačenje odredbe člana 39. stav 1. Zakona, konkretno da li se na slučaj tužioca, a što je od značaja na dužinu trajanja prava na novčanu naknadu, primjenjuje tačka a) ili tačka b) ove odredbe.

Radi pravilnog razumijevanja predmetne upravne stvari i upravnog spora nužno je citirati odredbu člana 39. stav 1. Zakona koja propisuje da dužina trajanja prava iz člana 36. ovog zakona zavisi od dužine staža osiguranja nezaposlenog lica i može iznositi neprekidno najviše: a) za staž osiguranja do 12 mjeseci - mjesec dana, b) za staž osiguranja od jedne do dvije godine - dva mjeseca, v) za staž osiguranja od dvije do pet godina - tri mjeseca, g) za staž osiguranja od pet do 15 godina - šest mjeseci d) za staž osiguranja od 15 do 30 godina - devet mjeseci i đ) za staž osiguranja preko 30 godina - 12 mjeseci.

Sagledavanjem tačke a) ove odredbe koja se odnosi na staž osiguranja do 12 mjeseci i tačke b) koja se odnosi na staž osiguranja od jedne do dvije godine, dođe se do zaključka da ista, suprotno stavu tužioca, nije jezički precizna (gledano sa aspekta prava tužioca koji ima 12 mjeseci staža osiguranja, odnosno jednu godinu), zbog čega su se ovdje ostvarili objektivni razlozi koji nameću potrebu tumačenja ove pravne norme, čime su se ispravno i tačno bavili organi uprave i nižestepeni sud. Sistematsko tumačenje nalagalo je da se odredbe člana 39. stav 1. tačka a) i b) povežu sa ostalim tačkama v) do đ) iste norme, pri čemu se na taj način može izvesti zaključak kakav je izveo tuženi, da se tačka a) odnosi na lica koja imaju do 12 mjeseci staža osiguranja, uključujući punih 12 mjeseci - kao tužilac, tačka b) na ona lica koja imaju jednu godinu i jedan dan staža osiguranja do dvije godine, tačka v) na lica koja imaju dvije godine i jedan dan staža osiguranja do pet godina i tako redom do tačke đ) koja se odnosi na lica koja imaju preko 30 godina staža osiguranja, dakle najmanje 30 godina i jedan dan staža osiguranja.

Konačno, i ciljnim tumačenjem spornih odredaba člana 39. stav 1. tačka a) i tačka b) Zakona može se doći do istog zaključka, jer je ovakvim propisivanjem zakonodavac, bez obzira na nespretnost jezičkih formulacija, imao za krajnji cilj da napravi razliku u dužini trajanja prava na novčanu naknadu između lica koja imaju ostvarenih do 12 mjeseci staža osiguranja, uključujući i punih 12 mjeseci ili jednu godinu (kao što ima tužilac), u odnosu na ona lica koja imaju staža osiguranja preko godinu dana, dakle najmanje jednu godinu i jedan dan staža osiguranja, što tužilac nesporno nema, a zbog čega mu ne pripada pravo na novčanu naknadu u trajanju od dva mjeseca, što su pravilno zaključili organi uprave, a podržao nižestepeni sud.

Kod takvog stanja stvari, po ocjeni ovog suda, u pobijanoj presudi nije ostvaren nijedan razlog nezakonitosti predviđen u odredbi člana 35. stav 2. ZUS pa se zahtjev tužioca odbija, na osnovu odredbe člana 40. stav 1. istog zakona.

Obzirom da je zahtjev za vanredno preispitivanje odbijen, tužilac nema pravo na nadoknadu troškova ovog postupka (koji se prema stanju spisa odnose na sudske takse koje je pozvan da plati), pa se stavom 2. izreke ove presude zahtjev za nadoknadu istih odbija kao neosnovan, na osnovu odredbe člana 49. i 49a. ZUS.

Zapisničar
Duška Mutić

Predsjednik vijeća
Smiljana Mrša